

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1548/2020
15.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ... код ..., чији је пуномоћник Ђура Благојевић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, Министарство здравља, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, Дома здравља Житорађа – Хитна помоћ, чији је пуномоћник Слободан Стојановић, адвокат из ..., Ветеринарског специјалистичког института Ниш и Града Ниша, кога заступа Градски правобранилац Града Ниша, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2374/19 од 02.09.2019. године, у седници одржаној дана 15.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца АА из села ... код ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2374/19 од 02.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 2345/17 од 14.12.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена Република Србија – Министарство здравља, да му на име штете због уједа змије од 22.07.2013. године, исплати на име нематеријалне штете и то: за претрпљене физичке болове износ од 90.000,00 динара; за претрпљени страх износ од 90.000,00 динара; за претрпљене душевне болове због умањене животне активности износ од 50.000,00 динара, све са каматом од дана пресуђења па до исплате, док је за већи износ од досуђеног а до траженог износа од 980.000,00 динара, за претрпљене физичке болове, од 750.000,00 динара, за претрпљени страх и 700.000,00 динара за претрпљене душевне болове због умањене животне активности, као и према туженима Дому здравља Житорађа и Хитне помоћи у оквиру тог Дома здравља и Ветеринарском специјалистичком институту Ниш из Ниша, тужбени захтев одбијен. Ставом другим изреке, тужена Република Србија је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 153.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом Дому здравља Житорађе и Хитне помоћи при том Дому здравља, накнади трошкове поступка у износу од 12.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, констатовано је да је тужба тужиоца поднета против Града Ниша, ради накнаде нематеријалне штете, повучена. Ставом

петим изреке, обавезан је тужилац да Граду Нишу накнади трошкове поступка у износу од 54.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2374/19 од 02.09.2019. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Нишу П 2345/17 од 14.12.2018. године и пресуђено тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезу да му накнаде нематеријалну штету због уједа змије дана 22.07.2013. године и то: на име претрпљених физичких болова износ од 980.000,00 динара; на име претрпљеног страха износ од 750.000,00 динара и на име умањења животне активности износ од 700.000,00 динара, са каматом од дана пресуђења. Ставом другим изреке, констатовано је да је тужба тужиоца у односу на тужени Град Ниш повучена. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да на име трошкова парничног поступка исплати и то: туженој Републици Србији износ од 63.000,00 динара, туженом Дому здравља Житорађа износ од 22.500,00 динара и туженом Граду Нишу износ од 22.500,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог Ветеринарског специјалистичког института у Нишу за досуђење трошкова парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена Република Србија и Дом здравља Житорађа су доставили одговоре на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...87/18), и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреда из става 1. тог члана Закона, пред другостепеним судом, која би могла утицати на доношење законите и правилне одлуке. Неосновано ревидент у ревизији указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 11. Закона о парничном поступку, учињену у поступку пред другостепеним судом, наводећи да је тужиоцу онемогућено да буде присутан у једном делу главне расправе. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 11. Закона о парничном поступку, односи се на искључење јавности на главној расправи, а тужилац није јавност него је странка у поступку. Сходно одредби члана 323. став 1. Закона о парничном поступку, искључење јавности не односи се на странке, њихове законске заступнике, пуномоћнике и умешаче. У конкретном случају, из стања у предмету види се да је тужилац на расправи пред другостепеним судом саслушан у својству странке у поступку, тако што је његово саслушање започето дана 08.07.2019. године, а настављено дана 02.09.2019. године, након што је заменик председника Апелационог суда у Нишу решењем Су VII 39-67/19 од 10.07.2019. године, одбио захтев тужиоца за изузеће судије Добриле Здравковић од поступања у предмету Апелационог суда у Нишу Гж 2374/19, као неоснован.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоца је дана 22.07.2013. године, у атару села ... код ..., ујела змија отровница. Приватним возилом је превезен до Дома здравља Житорађа, одакле је санитарским возилом пребачен у болницу у Прокупљу, где је збринут адекватном терапијом. Болничко лечење трајало је 12 дана, а након отпуштања из болнице није наставио са терапијом, јер је иста, по његовој тврдњи, била скупа. Министарству пољопривреде и заштите животне средине обратио се захтевом за накнаду штете дана 13.05.2014. године, али је његов захтев одбијен. Вештачењем је утврђен интензитет и трајање претрпљених физичких болова и претрпљеног страха, као и проценат умањене животне активности тужиоца, у узрочној вези са предметним догађајем.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца и тужену Републику Србију – Министарство здравља, обавезао да му накнади нематеријалну штету због уједа змије а одбио тужбени захтев тужиоца у односу на тужене Дом здравља Житорађа и Ветеринарски специјалистички институт Ниш, као неоснован, у смислу одредбе члана 154. став 1., 173. и 174. Закона о облигационим односима, у вези члана 64. Закона о заштити природе. Закључио је да је тужиоцу штета нанета од опасне ствари, дивље животиње и да због тога постоји одговорност тужене Републике Србије по принципу објективне одговорности, без обзира на кривицу, јер је змија – шарка заштићена дивља врста, а тужилац тврди да га је управо та змија ујела спорном приликом. Тужени Дом здравља Житорађа и Ветеринарски специјалистички институт, по мишљењу првостепеног суда, нису одговорни за насталу штету, пошто је Дом здравља у Житорађи предузео све медицинске мере и поступио по правилима службе, те хитно збринуо тужиоца, док Ветеринарски специјалистички институт не обавља послове који су предвиђени чланом 67. Закона о заштити природе, па нису испуњени услови за његову одговорност из члана 177. став 4. и члана 182. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је, након одржане расправе, укинуо пресуду првостепеног суда и одбио тужбени захтев тужиоца у целини, налазећи да тужилац није доказао да га је спорном приликом ујела змија шарка, а био је дужан у смислу одредбе члана 231. Закона о парничном поступку. Тужилац није поступио сходно одредби члана 65. Закона о заштити природе и није у одређеном року или одмах након изласка из болнице пријавио штетни догађај надлежном органу, како би омогућио утврђивање и доказивање чињенице где га је ујела змија отровница, под којим околностима, о којој се отровници ради, те да ли она спада у заштићену врсту, што змија шарка јесте, или о поскоку који није заштићена дивља врста, а чија женка, због тамносмеђе боје са шарама, такође изгледа као шарка, те да ли је атар села ... код ..., као место уједа и сама околина, станиште змије отровнице на коју се тужилац позива или је њено станиште нека друга средина и терен. Другостепени суд је закључио да Ветеринарски специјалистички институт Ниш није пасивно легитимисан јер није у материјално-правном односу са тужиоцем у погледу настанка штете, нити се он бави пословима предвиђеним одредбом члана 67. Закона о заштити природе. Такође је закључио да је неоснован тужбени захтев тужиоца у односу на Дом здравља у Житорађи, пошто тужилац није доказао како је штету претрпео радњама или пропуштањем те здравствене установе, имајући у виду да је из тог Дома здравља превезен санитаром у Здравствени центар у Прокупљу, уз пратњу лекара и медицинске сестре, где је добио

адекватну терапију, што значи да нема одговорности овог туженог за насталу штету, нити је тужилац доказао у чему се огледа штетна радња тог туженог.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда је правилна.

Одредбом члана 228. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да је странка дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којим оспорава наводе и доказе противника, у складу са овим законом.

Ако суд на основу изведених доказа (члан 8.) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице примениће правило о терету доказивања, сходно одредби члана 231. став 1. Закона о парничном поступку. Странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остварење права, ако законом није другачије прописано, јер је тако прописано ставом 2. одредбе члана 231. Закона о парничном поступку.

Одговорност за штету Републике Србије прописана је у одредби члана 64. Закона о заштити природе ("Службени гласник РС" бр. 36/09...91/10), тако што Република Србија не одговара за штету коју проузрокују дивље врсте, осим у случајевима одређеним тим законом и другим прописима. Ставом 2. те одредбе Закона, прописано је да правно лице, предузетник или физичко лице, коме би строго заштићене и заштићене дивље врсте могле проузроковати имовинску или другу штету (у даљем тексту: оштећено лице), дужно је да на примерен начин и о свом трошку предузме све дозвољене радње и активности како би спречило настанак штете. Под радњом или активности у смислу става 2. тог члана, подразумева се ограђивање, чување добара и растеривање строго заштићених животињских врста са места где непосредно угрожавају добра и на начин који не угрожава опстанак врсте, сходно ставу 3. одредбе члана 64. Закона о заштити природе.

Право на накнаду штете, прописано је у одредби члана 65. Закона о заштити природе, тако што, у смислу става 1.те одредбе Закона, оштећено лице има право на накнаду штете у висини стварне штете коју су нанеле строго заштићене и заштићене дивље врсте иако је предузео прописане радње и активности. У смислу става 2.те одредбе Закона, оштећено лице је дужно да министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине, односно управљачу заштићеног подручја, пријави настанак штетног догађаја без одлагања, а најкасније у року од 8 дана од дана настанка штете. Оштећено лице и вештак утврђују на месту штетног догађаја чињенице које су значајне за установљавање настанка штете, узрочника и висину штете, о чему се саставља записник, јер је тако прописано ставом 3. одредбе члана 65. Закона о заштити природе.

Заштићене врсте прописане су одредбом члана 48. Закона о заштити природе, тако што на основу процене угрожености појединих врста и обавеза из потврђених међународних уговора, као и на основу националних и међународних црвених листа или црвених књига или друге стручне документације, министар споразумно са министарством надлежним за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде, а на предлог завода, проглашава дивље врсте строго заштићеним дивљим врстама или заштићеним дивљим врстама. Сходно ставу 2. те одредбе Закона, о врстама из става 1. овог члана стара се завод, као и имаоци тих врста, управљачи заштићених подручја,

јавна предузећа за газдовање шумама, корисници ловишта и рибарских подручја, који су дужни да планирају и спроводе мере и активности на управљању популацијама строго заштићених и заштићених дивљих врста у оквиру програма и планова управљања, у складу са овим и посебним законом.

На основу одредбе члана 48. став 1. Закона о заштити природе, министар животне средине и просторног планирања и министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, споразумно су донели Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста, биљака, животиња и гљива ("Службени гласник РС" бр. 5 од 05.02.2010. године, бр. 47 од 28.06.2011. године, 32 бр. од 30.03.2016. године и бр. 98 од 08.12.2016. године). Према одредбама тог Правилника, заштићени гмизавци су, између осталог, степски смук, четворопруги смук, обични смук, смукуља, белоушка, рибарица, шарка и планински шарган.

На територији Републике Србије, поред наведених гмизаваца, који су заштићене дивље врсте, станиште имају друге отровнице, међу којима је најотровнији европски поскок, чији је ујед често смртоносан, а његово станиште је на сувом и каменитом терену, обраслом шибљем и трњем.

У конкретном случају тужилац није доказао да га је спорном приликом ујела змија шарка, која је заштићена дивља врста, а био је дужан у смислу одредбе члана 228. Закона о парничном поступку. У тој ситуацији, другостепени суд правилно применио материјално право одбијањем тужбеног захтева тужиоца за накнаду штете, на основу примене правила о терету доказивања, прописаног у одредби члана 231. Закона о парничном поступку.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца да кад нема других података нити доказа о врсти змије је на противној страни која тврди да то није била отровница шарка, да ту чињеницу докаже. Супротно томе, терет доказивања чињеница на којима заснива свој захтев је на тужиоцу, сходно цитираној одредби члана 228. Закона о парничном поступку. С тим у вези, доказују се само позитивне чињенице, јер доказивање негативних чињеница није могуће. Тужилац је, дакле, био дужан да докаже да га је дана 22.07.2013. године, у атару села ... код ..., ујела змија шарка, која спада у заштићену дивљу врсту на основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, а тужилац ту чињеницу није доказао. Због тога се његовом ревизијом неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци ове пресуде донео у смислу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић